

Møtedato: 24. mars 2022

Arkivnr.:

Saksbehandler:

Finnsson/Gros

Dato:

11.3.2022

Styresak 32-2022

Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, plan for oppfølging av målområde, oppfølging av styresak 4-2022

Formål

Saken informerer om Helse Nord RHF's oppfølging av krav i oppdragsdokument 2022, om å styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, jf. *styresak 04-2022 Oppdragsdokument 2022 til helseforetakene*, hvor styret fattet følgende vedtak i punkt 5:

5. *Styret ber adm. direktør innen 31. mars 2022 legge frem en egen redegjørelse om plan for oppfølging av målområde 1: «Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling».*

Bakgrunn

I oppdragsdokumentet for 2022 fra Helse- og omsorgsdepartementet til Helse Nord RHF er et av de tre hovedmålene å styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Det skal blant annet skje gjennom kvalitative krav som å: *Styrke psykisk helsevern og TSB slik at tilbudet kan trappes opp for barn og unge, samt voksne med alvorlig psykisk lidelse. Forebygging og kvalitet skal prioriteres, og utfall av behandling skal vektlegges.*

Oppdragsdokumentet for 2022 stiller krav til måloppnåelse for psykisk helsevern og TSB på en rekke måleindikatorer:

- Ventetiden skal være kortere enn 40/35/30 dager for henholdsvis psykisk helsevern for voksne, barn og unge og i TSB.
- Økt aktivitet i psykisk helsevern, både poliklinisk og i døgnbehandling sammenliknet med 2021.
- Andel pasientforløp med gjennomført evaluering av behandling i poliklinikk skal være over 80 prosent.
- Andel pasienter med behandlingsplan i pasientforløp skal være over 80 prosent.
- Andel epikriser sendt innen én dag etter utskriving skal være minst 70 prosent.

Postadresse:
Helse Nord RHF
Postboks 1445
8038 Bodø

Besøksadresse:
Helse Nord RHF
Moloveien 16, 6 et.
8003 Bodø

Telefon sentralbord: 75 51 29 00

postmottak@helse-nord.no
www.helse-nord.no

Org nr: MVA 883 658 752

Helse Nord RHF har videreført kravene i oppdragsdokumentet til helseforetakene i Helse Nord.

Kravene om å prioritere psykisk helsevern og TSB for 2022 viderefører kjente krav fra tidligere oppdragsdokument. Selv om den såkalte «gylne regel» er avvirket, skal fagområdene prioriteres ved krav til aktivitetsvekst for både polikliniske konsultasjoner, og som nytt krav, vekst i døgnbehandling. I tillegg varsles en ny opptrappingsplan for psykisk helse og rus: *For å styrke tilbudet innen psykisk helse skal det utarbeides en ny opptrappingsplan som blant annet skal sikre økt kapasitet i spesialisthelsetjenesten og hindre nedbygging av sengeplasser.*

Helsedirektoratet er i sitt tildelingsbrev for 2022 bedt om å særlig prioritere arbeidet med den nye opptrappingsplanen. Det er foreløpig ikke kjent hvilke konsekvenser arbeidet vil kunne føre til med hensyn til innhold, kvalitet eller kapasitet i tjenesten.

Oppfølging av psykisk helsevern og TSB overfor helseforetakene og private leverandører

Oppdragsdokument og foretaksprotokoll angir de årlige prioriteringer, mål og innhold innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) for helseforetakene. Helseforetakene følges opp gjennom regelmessige oppfølgingsmøter. Private leverandører som yter spesialisthelsetjenester i regionen følges opp blant annet gjennom årlige kontraktoppfølgingsmøter der både volum og kvalitet i tilbudet er tema.

Helse Nord RHF har over flere år fulgt opp ventetid, aktivitet og kostnadsutvikling på aktuelle fagområder i helseforetakene. Denne oppfølgingen videreføres. I 2022 utvides oppfølgingen med indikatorer for forbruksrater for døgnbehandling og poliklinisk oppfølging innen psykisk helsevern. De nye indikatorene vil gi helseforetakene informasjon om kapasitet i behandlingstilbudet sammenliknet med øvrige helseforetak i regionen og nasjonalt gjennomsnitt. Dette vil også kunne avdekke variasjon i behandlingstilbud mellom helseforetak og mellom DPS-områder. Kunnskap om kapasitet/forbruk kan bidra til oppdatert informasjon om hvor det er behov for å styrke tilbudet og om det er områder hvor behandlingsskapasitet kan omdisponeres. En rapport fra SKDE¹ for perioden 2015-2017 (SKDE, 2019)² viste stor variasjon både innad i og mellom helseforetak i andel av befolkningen som fikk tjenester i spesialisthelsetjenesten så vel som mengden behandling hver enkelt pasient mottok. Det er behov for løpende, oppdatert informasjon om kapasitet og variasjon for å sikre likeverdige og riktig dimensjonerte tjenester i regionen.

¹ SKDE: Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering – en avdeling i Helse Nord RHF

² <https://helse-nord.no/nyheter/nyheter-skde/stor-variasjon-i-helsetjenester-innenfor-rus-og-psykiatri>

Helse Nord RHF har lenge varslet et arbeid for å se på hensiktsmessig organisering av tilbudene innen psykisk helsevern og TSB i regionen. En kombinasjon av pandemi og ansvar for større nasjonale oppgaver/utredninger (Nasjonal helse- og sykehusplan/ny nasjonal modell for framskriving av psykisk helsevern og TSB) har satt arbeidet på pause. I løpet av høsten 2022 vil et regionalt prosjekt for å gjennomgå organisering av tilbudet og starte revideringen av gjeldende regional utviklingsplan for psykisk helsevern og TSB bli etablert. I tråd med gjeldende planhierarki vil utviklingsplanen bli erstattet med en delstrategi for fagområdene. Arbeidet vil justeres fortløpende for å tilpasses innretningen på varslet opptrappingsplan.

Oppfølging gjennom andre pågående aktiviteter

Flere pågående prosesser i Helse Nord RHF inkluderer en satsning på psykisk helsevern og TSB. Bedre ivaretagelse av psykisk helsevern og TSB er sentralt både i arbeidet med digitalisering, samhandling i helsefelleskapene og i regional koordinering i plan- og byggeprosjekt. Ny økonomisk langtidsplan fremmer forslag om å sette av midler til å etablere en regional digital poliklinikk som et supplement til den pågående etableringen av eMeistring fra 2023. Det arbeides med å styrke tilbudet til pasienter innen psykisk helsevern gjennom ny strategi for prehospitale tjenester. Innen forskning og innovasjon prioriteres flere prosjekter innen psykisk helsevern. Det pågår en satsning for å etablere flere nasjonale kvalitetsregistre innen psykisk helsevern og det vil legges til rette for etablering av flere registre i regionen. Det arbeides målrettet med å styrke utdanningskapasitet og rekruttering, der også psykisk helsevern og TSB må prioriteres. Regional utviklingsplan for 2038 er den overordnede utviklingsstrategien for Helse Nord mot 2038, og har prioritert fagressurser med kompetanse på psykisk helsevern og TSB i arbeidsgruppen.

Helse Nord RHF vil vurdere om ytterligere kjøp av private helsetjenester eller økt antall avtalespesialister på fagområdet kan bidra til ønsket styrking. Det må vurderes om det er mulig å få til en slik styrking uten at det svekker bemanning og kapasitet i helseforetakene i regionen. En slik styrking må da prioriteres i arbeidet med økonomisk langtidsplan i juni.

Endret intern organisering

Fra 1. januar 2022 ble Helsefagavdelingen i Helse Nord RHF omorganisert. Seksjon for psykisk helsevern og TSB er slått sammen med seksjon for somatikk og laboratoriefag. Hensikten var å sikre bedre samhandling og oppnå mer fleksibel bruk av tilgjengelige fagressurser i avdelingen. Ny organisering skal sikre større faglig bredde og mer tilgjengelige ressurser i prioriterte prosesser i avdelingen. Det vil øke kapasiteten til å gjennomføre større prosjekter i avdelingen, også innenfor psykisk helsevern og TSB.

Administrerende direktørs vurdering

Adm. direktør mener at det er behov for en sterkere satsning på psykisk helsevern og TSB i Helse Nord. Under pandemien har forekomsten av psykisk lidelse økt og det er økende etterspørsel etter behandling fra spesialisthelsetjenesten. Særlig bekymringsverdig er den store økningen i behov for tilbud til barn og unge som rapporteres fra hele landet, også i Helse Nord. Helse Nord har for lav kapasitet innen deler av TSB. Den gylne regel har over flere år bidratt til å holde fokus på fagområdene, uten at det bidro til ønsket utvikling i kvalitet eller kapasitet. Det er derfor helt nødvendig å forsterke innsatsen dersom Helse Nord skal nå målet om styrket kapasitet og kvalitet i psykisk helsevern og TSB.

I en situasjon med utfordrende økonomi i foretaksgruppen er det ingen tvil om at det blir utfordrende å oppnå målsetningen. En slik styrking vil kreve strenge prioriteringer blant mange prioriterte oppgaver og en løpende vurdering av risiko og gevinster ved ulike valg. Det vil i arbeidet med prioriteringer i økonomisk langtidsplan arbeides videre med å konkretisere flere mulige satsninger innenfor psykisk helsevern og TSB.

Adm. direktør inviterer på den bakgrunn styret til en diskusjon om både administrasjonens og styrets oppfølging av psykisk helsevern og TSB i foretaksgruppen.

Forslag til vedtak

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF tar informasjonen om å styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, plan for oppfølging av målområde, til orientering.
2. Styret i Helse Nord RHF ser behov for å styrke innsatsen knyttet til psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling fra både administrasjonen og styret for å sikre god måloppnåelse i 2022.

Bodø, den 11. mars 2022

Cecilie Daae
adm. direktør